

**Академија на судии и јавни
обвинители
“Павел Шатев“**

**„Тужби поврзани со остварување на
правата на содружниците
предвидени со Законот за трговски
друштва“**

- **21.02.2020**
Скопје

Презентер
Судија
Биљана Јачева

Регулатива

Закон за трговски друштва (Сл.весник на РСМ бр. 28/2004,84/2005,71/2006,25/2007,87/2008, 17/2009,23/2009,42/2010,48/2010,8/2011,21/2011,24/2011, 166/2012,70/2013,119/2013,120/2013, 187/2013,38/2014,41/2014,138/2014,88/2015, 192/2015,6/2016,30/2016,61/2016,64/2018, 120/2018,239/2018)

ЗПП

Трговско друштво

- правно лице во коешто едно или повеќе лица **вложуваат** пари, ствари или права **во имот** што го користат за заедничко работење и заеднички ја делат добивката и загубата

Форми на трговско друштво

-

- може да биде основано само во форма и начин предвиден во ЗТД

- основачот слободно ја избира формата ,освен ако со закон поинаку не е определено

- Јавно трговско друштво
- Командитно друштво
- Друштво со ограничена одговорност
- Акционерско друштво
- Командитно друштво со акции

Трговско друштво

- се основа со договор за друштвото,
- основната главнина на друштвото се состои од збирот на влоговите -не може да биде помала од 5.000 евра
- се основа на неопределено или на определено

време

-стекнува својство на правно лице со уписот во трговскиот регистар.

- може да стекнува права и да презема обврски, да стекнува сопственост и други стварни права, да склучува договори и други правни работи, да тужи и да биде тужено пред суд, арбитража или друг избран суд

Влогови на содружниците

- може да биде паричен и непаричен.
- внесување на влоговите во форма на труд и услуги е спротивно на ЗТД
- влоговите се запишуваат во целост
- поединечниот влог < 100 евра ,
- секој содружник -само еден влог

ПРАВА НА СОДРУЖНИЦИТЕ ВО ДРУШТВОТО

Секој содружник има право:

- 1) да учествува во управувањето со друштвото;
- 2) да учествува во распределбата на добивката;
- 3) да биде информиран за работењето на друштвото;
- 4) да врши увид во книгите и во другите документи на друштвото и
- 5) на дел од остатокот на ликвидационата, односно на стечајната маса.

ДОЛЖНОСТ НА СОДРУЖНИЦИТЕ ВО ДРУШТВОТО

- преземениот влог да го уплати во целост, во согласност со договорот за друштвото
- **Ако при основањето** влогот не е платен, преостанатиот износ се уплатува на начин определен со договорот
- .Остатокот од влогот мора да се уплати во рок од **една година** од денот на објавувањето на уписот на основањето на друштвото.
- Се до плаќањето на целиот износ на паричниот влог, содружникот одговара на друштвото во висина на преземениот влог
- **НИШТОВНИ**

Видови тужби поврзани со остварување на правата на содружниците од ЗТД

-
- Тужби за утврдување **ништовност на друштвото**
- Тужби за утврдување **ништовност на упис**
- Тужби за **престанување** на друштвото
 - Тужби за утврдување **ништовност и побивање** на одлука донесена на **Собир на содружници** или со одлучување со допишување
- Престанување** на содружнички однос
 - Тужби за **одговорност на содружникот** и акционерот за обврските на трговското друштво , на управител и член на орган на управување и надзор

Тужби за утврдување ништовност на друштвото

- само во следниве случаи:
 - непостоење на договор за друштво,- не е склучен, во форма определена соЗТД
 - не е уплатен, односно внесен пропишаниот **најмал износ на основната главнина;**
 - деловна неспособност на сите основачи
 - бројот на основачите на друштвото **е помал од најмалиот број на основачи**

Тужби за утврдување ништовност на друштвото

- може да поднесе ; секој содружник , управител , член ...контролор, овластен ревизор, доверител
- ЦР на РСМ го забележува водењето на спорот
- судот утврдува ништовност само ако до донесувањето на неговата одлука, повредата на законот не е отстранета
- рок -3 години од денот на уписот на друштвото во т.регистар
- правосилната одлука има правно дејство спрема трети лица наредниот ден од денот на објавувањето во Сл весник на РСМ —
- судот назначува ликвидатор

Тужби за утврдување ништовност на упис

- извршен врз основа на лажна исправа ако во исправата врз основа на којашто е извршен уписот се наведени невестинити податоци ,ако исправата е потврдена или издадена во незаконито спроведена постапка, или ако постојат други со закон предвидени причини
- лице кое има правен интерес
- рок 30 дена од денот кога дознал за причината – не може по 1 година од денот на уписот
- тужен –друштвото
- ЦР РСМ по службена должност , врз основа на правосилна одлука го брише уписот , објавува

Престанување на друштвото врз основа на одлука на судот

- по тужба на еден или на повеќе содружници, чишто влогови чинат најмалку $1/10$ од основната главнина, судот може, да изрече престанување на друштвото ако постигнувањето на целта на друштвото што произлегува од предметот на работењето стане невозможно или ако постојат други значајни причини за престанување на друштвото
- -против друштвото
- рок - 90 дена од денот на дознавањето на причината, но не подолго од една година настанувањето на причината,

ОДЛУЧУВАЊЕ НА СОДРУЖНИЦИТЕ

- на **собир** на содружниците или со одлучување преку допишување
- го сочинуваат сите содружници.
- прашањата за кои содружниците одлучуваат , начинот, условите и постапката на донесувањето на одлуките се определуваат со договорот за друштвото
- -одлуки
- свикување, право на глас, донесување на одлуки

Одговорност за донесените одлуки

- Ако **содружниците** на собир или... донесат **одлука** за која знаеле или за која со оглед на околностите, морале да знаат дека ги **повредуваат интересите на друштвото**, одговараат **неограничено и солидарно** за **штетата** настаната со таква одлука.

Ништовност на одлуки донесени на собир на содружници

- На одлука донесена на **собирот на содружници**, односно на одлука донесена со одлучување преку допишување, ако:
 - не е свикан во согласност со законот и со договорот за друштвото, - не биле уредно повикани сите содружници, одлуката не е донесена на начин и во **форма** определени со ЗТД или со договорот
 - содржината на одлуката е спротивна на закон, добри деловни обичаи , договор от на друштвото

Ништовност на одлуки донесени на собир на содружници

- Тужба може да поднесе :
- содружник кој учествувал во работата на собирот и се противел на донесување на одлуката и тоа го изјавил на записник , му било оневозможено да присуствува или гласа , - управител, член на надзорен одбор ако со одлука им се наредува да сторат нешто заради што би можеле да одговараат за штета –казниво дело
- рок - 60 дена од денот на донесувањето
- против друштвото
- ако тужба поднесе управител - друштвото во спорот е застапувано од член на надзорниот одбор - привремен застапник

Ништовност на одлуки донесени на собир на содружници

- Со привремена мерка може да се запре примената на одлуката, ако е веројатно дека со нејзиното извршување на друштвото може да му се предизвика ненадоместлива штетна последица.
- Одлуката има дејство спрема сите содружници
- Ако судот утврдил дека одлуката којашто е запишана во трговскиот регистар е ништовна
 - да се достави до ЦР и РМ
 - да се објави

Побивање на одлуки донесени на собир на содружници

- Содружникот стекнал за себе или на некој друг му овозможил да стекне корист, на штета на друштвото или на другите содружници
- против друштвото во, рок од 60 дена од донесувањето
- Не може да се побива одлука **ако се потврди со нова одлука**, а новата одлука не се побива во истиот рок

Побивање на одлуки донесени на собир на содружници

- Тужба може да поднесе :
- секој содружник кој учествувал во работата на собирот , се противел и тоа го изјавил на записник ,
- не учествувал во работата на собирот бидејќи спротивно на законот и на договорот на друштвото не му било допуштено , ако собирот не бил уредно свикан , или ако прашањето за коешто се одлучувало не било правилно објавено или формулирано
- - секој управител, член на надзорен одбор - ако со спроведување на одлуката би сторил дејствие коешто е казниво, незаконито или за коешто би можел да одговара за штета

Ништовност - Побивањето

- Ништовноста е потешка форма на неважност. Се смета дека одлуката не е ни донесена - не постои
- Побивањето е поблага форма на неважност. Одлуката што се побива е валидна и обврзувачка до правосилноста на судската одлука .

ПРЕСТАНУВАЊЕ НА СОДРУЖНИЧКИОТ ОДНОС

- - смрт на физичкото лице содружник;
- престанување на правното лице содружник;
- истапување на содружник од друштвото;
- исклучување на содружник од друштвото и
- стечај над содружник.

Истапување на содружник

- може да се определи со договорот - мора да се определат условите, постапката и последиците
- Содружникот, може со тужба, да бара , ако за тоа постојат **оправдани причини**:
 - ако другите содружници или орган на друштвото му **причинат штета**
 - ако е **спречен** во остварувањето на своите права
 - ако некој орган во друштвото му **наметнува несразмерни обврски**

рок од 90 дена од создавање на причината -1 год.
од денот на настанувањето на причината

- не може да се откаже од ова право

Исклучување на содружник

- може да се определи со договорот за друштвото =-
 - се определуваат условите, постапката и последиците
 - , Содружник, односно друштвото, со тужба, ако затоа постојат **оправдани причини**:
 - причини **штета** на друштвото или на некој од содружниците - со натамошното негово учество ќе трпат штета;
 - се однесува **спротивно** на одлуките на содружниците
 - **не учествува во управувањето** и со тоа го спречува и ограничува редовното работење на друштвото или остварувањето на правата на другите содружници
 - намерно или грубо ги крши одредбите од договоротне ги извршува должностите
 - рок од 90 дена од признавање на причината -1 год. од денот на настанувањето на причината
- не може да се откаже од ова право

Дејство на истапувањето и на исклучувањето

- престанува неговиот содружнички однос и сите права што произлегуваат од него
- има право на надомест на неговиот удел според пазарната вредност што ја имал уделот во времето на истапувањето, односно на исклучувањето
- Ако влогот бил непаричен -има право внесеното да му се врати
- ако тоа право е определено во договорот за друштвото или ако со тоа се согласат другите содружници во рок што не може да биде пократок од три месеца од денот на истапувањето,
- не може да бара надомест

Дејство на истапувањето и на исклучувањето

- На кој начин ќе се изврши процената, го утврдуваат **спогодбено, содружникот кој истапува, односно исклучениот содружник и друштвото**
- Ако не го прифати предлогот, надоместот на уделот го проценува **овластен проценувач** определен од судот
- Содружничкиот однос **престанува** кога ќе му се исплати на содружникот надоместокот

Тужби за одговорност на содружник за обврските на друштвото

- Трговското друштво одговара за своите обврски со сиот свој имот.
 - содружниците на ЈТД ,комплементари ... **неограничено и солидарно** со сиот свој имот
 - содружници на ДОО ... **не одговараат за обврските** на друштвото ако со ЗТД поинаку не е предвидено

Посебна одговорност

- **одговараат неограничено и солидарно за обврските на друштвото во случаите, ако :**
 - го злоупотребиле за да постигнат цели што за нив како поединци, се забранети
 - го злоупотребиле за да им нанесат штета на своите доверители;
 - спротивно на законот, **располагале со имотот на друштвото како со свој сопствен имот**
 - во своја корист или во корист на кое било друго лице **го намалиле имотот на друштвото**, а знаеле или морале да знаат дека друштвото не е способно да ги изврши своите обврски

Одговорноста на управителот спрема друштвото и спрема трети лица

Управителот е должен да ги води работите на друштвото со внимание на уреден и совесен трговец ...

Управителот е лично и неограничено одговорен, за работењето спротивно на одредбите на законот и другите прописи и за непочитувањето на договорот за друштвото

Во случај на спор, управителот мора да докаже дека постапувал во интерес на друштвото и со внимание на уреден и совесен трговец

рок за поднесување тужба – 3 год. 10 год.

Битни факти за одлучување

дали со дејствијата што се превземени (не) од тужените е постапено спротивно на законската обврска,

-дали постои **причинско последична врска** на предјавената штета со неисполнување на законската обврска

- кога штетата настанала — кога доверителот е сигурен дека нема да може да го наплати побарувањето

**Благодарам на
вниманието !**

